

**ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΑΙ ΕΠΑΛ (ΟΜΑΔΑ Β)  
ΤΡΙΤΗ 5 ΙΟΥΝΙΟΥ 2012-06-05  
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:  
ΑΡΧΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ  
ΜΑΘΗΜΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΓΙΑ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ**

**ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ**

**ΘΕΜΑ Α**

**A1.** Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιο σας δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση τη λέξη Σωστό, αν η πρόταση είναι σωστή, ή Λάθος, αν η πρόταση είναι λανθασμένη.

**α.** Η λήψη των αποφάσεων των οικονομούντων ατόμων δε βασίζεται στη βεβαιότητα του αποτελέσματος, αλλά στις προσδοκίες που τα άτομα διαμορφώνουν για τα αποτελέσματα των πράξεων τους.

**β.** Μακροχρόνια περίοδος είναι το χρονικό διάστημα, μέσα στο οποίο η επιχείρηση μπορεί να μεταβάλλει τις ποσότητες όλων των παραγωγικών συντελεστών.

**γ.** Όταν το οριακό προϊόν γίνεται μηδέν, το συνολικό προϊόν αποκτά την ελάχιστη τιμή του.

**δ.** Ο νόμος της φθίνουσας ή μη ανάλογης απόδοσης ισχύει στη βραχυχρόνια περίοδο με δεδομένη και αμετάβλητη τεχνολογία.

**ε.** Το οριακό κόστος είναι ο λόγος της μεταβολής του συνολικού προϊόντος προς τη μεταβολή του συνολικού κόστους.

**Μονάδες 15**

Στις παρακάτω προτάσεις **A2** και **A3** να γράψετε στο τετράδιο σας τον αριθμό της πρότασης και δίπλα του το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

**A2.** Η συνολική δαπάνη του αγαθού αυξάνεται και η ζήτηση του είναι ελαστική όταν:

**α.** η τιμή του αγαθού αυξάνεται και η ζήτηση είναι ελαστική

**β.** η τιμή του αγαθού αυξάνεται και η ζήτηση του είναι ανελαστική

**γ.** η τιμή του αγαθού μειώνεται και η ζήτηση του είναι ανελαστική

**δ.** η τιμή του αγαθού μειώνεται και η ελαστικότητα της ζήτησης του είναι ίση με τη μονάδα.

**Μονάδες 5**

**A3.** Η τιμή ισορροπίας ενός κανονικού αγαθού αυξάνεται όταν:

**α.** η προσφορά μειώνεται και η ζήτηση παραμένει σταθερή

**β.** η ζήτηση παραμένει σταθερή και η προσφορά αυξάνεται

**γ.** η προσφορά αυξάνεται και η ζήτηση μειώνεται

**δ.** η προσφορά παραμένει σταθερή και η ζήτηση μειώνεται.

**Μονάδες 5**

**ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ**

**ΘΕΜΑ Β**

**B1.** Να αναπτύξετε τις ιδιότητες της εξέλιξης και του πολλαπλασιασμού των οικονομικών αναγκών.

**Μονάδες 8**

**B2.** Να αναπτύξετε τους βασικούς λόγους που συντελούν στην εξέλιξη και στον πολλαπλασιασμό των οικονομικών αναγκών.

**Μονάδες 10**

**B3.** Να αναπτύξετε την ιδιότητα του κορεσμού των οικονομικών αναγκών.

**Μονάδες 7**

**ΟΜΑΔΑ ΤΡΙΤΗ**

**ΘΕΜΑ Γ**

Να μεταφέρετε στο τετράδιο σας τον παρακάτω πίνακα παραγωγικών δυνατοτήτων μιας υποθετικής οικονομίας η οποία, με δεδομένη τεχνολογία, παράγει μόνο τα αγαθά X, Ψ, χρησιμοποιώντας αποδοτικά όλους τους παραγωγικούς συντελεστές της.

| Συνδυασμοί ποσοτήτων | Παραγόμενες ποσότητες αγαθού X | Παραγόμενες ποσότητες αγαθού Ψ | Κόστος ευκαιρίας του αγαθού X (σε μονάδες του Ψ) | Κόστος ευκαιρίας του αγαθού Ψ (σε μονάδες του X) |
|----------------------|--------------------------------|--------------------------------|--------------------------------------------------|--------------------------------------------------|
| A                    | 120                            | 0                              |                                                  |                                                  |
|                      |                                |                                | 4                                                |                                                  |
| B                    | 80                             |                                |                                                  | ;                                                |
|                      |                                |                                | ;                                                | 0,5                                              |
| Γ                    | 40                             | 240                            |                                                  |                                                  |
|                      |                                |                                | 1                                                |                                                  |
| Δ                    | 0                              |                                |                                                  | ;                                                |

**Γ1.** Κάνοντας τους κατάλληλους υπολογισμούς στο τετράδιο σας, να συμπληρώσετε τα πέντε κενά του πίνακα στα οποία υπάρχουν ερωτηματικά.

**Μονάδες 10**

Γ2. Να εξετάσετε υπολογιστικά, με τη βοήθεια του κόστους ευκαιρίας, ποιος από τους παρακάτω συνδυασμούς βρίσκεται επί, ποιος δεξιά και ποιος αριστερά της καμπύλης παραγωγικών δυνατοτήτων.

α)  $K(X=60, \Psi=180)$ , β)  $\Lambda(X=110, \Psi=50)$  και γ)  $M(X=15, \Psi=265)$  **Μονάδες 9**

Γ3. Να υπολογίσετε πόσες μονάδες από το αγαθό  $\Psi$  θα θυσιάστούν προκειμένου να παραχθούν οι πρώτες 100 μονάδες του αγαθού  $X$ . **Μονάδες 3**

Γ4. Να χαρακτηρίσετε τον συνδυασμό που αντιστοιχεί σε 50 μονάδες του αγαθού  $X$  και 160 μονάδες του αγαθού  $\Psi$ . Τι συμβαίνει στην οικονομία, όταν παράγεται αυτός ο συνδυασμός; **Μονάδες 3**

#### ΟΜΑΔΑ ΤΕΤΑΡΤΗ

##### ΘΕΜΑ Δ

Οι αγοραίες συναρτήσεις ζήτησης και προσφοράς ενός αγαθού είναι γραμμικές. Όταν το εισόδημα των καταναλωτών είναι 40.000 €, η τιμή και η ποσότητα ισορροπίας του αγαθού είναι 60€ και 200 κιλά αντίστοιχα. Αν το εισόδημα των καταναλωτών αυξηθεί από 40.000€ σε 44.000€, η νέα τιμή και ποσότητα ισορροπίας του αγαθού γίνονται 80€ και 240 κιλά αντίστοιχα.

Δ1. Να βρεθεί η αγοραία συνάρτηση προσφοράς του αγαθού. **Μονάδες 5**

Δ2. Αν στην τιμή των 60€ η εισοδηματική ελαστικότητα είναι 3, να βρεθεί η αγοραία συνάρτηση ζήτησης του αγαθού που αντιστοιχεί στο εισόδημα των 44.000€. **Μονάδες 10**

Δ3. Να υπολογίσετε την ελαστικότητα προσφοράς του αγαθού, όταν η τιμή αυξάνεται από 60 σε 80€. Να χαρακτηρίσετε την προσφορά του αγαθού. **Μονάδες 5**

Δ4. Με βάση την αγοραία συνάρτηση ζήτησης που αντιστοιχεί στο εισόδημα των 44.000€ και την αγοραία συνάρτηση προσφοράς, να βρεθεί σε ποια τιμή παρουσιάζεται πλεόνασμα 60 κιλών. **Μονάδες 5**

#### ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

##### ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

##### ΘΕΜΑ Α

A1. α. Σωστό β. Σωστό γ. Λάθος δ. Σωστό ε. Λάθος

A2. β

A3. α

##### ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

##### ΘΕΜΑ Β

Κεφάλαιο 1<sup>ο</sup> / 3. Οι ανάγκες / Ιδιότητες των αναγκών. Σελ. 10-11.

##### ΟΜΑΔΑ ΤΡΙΤΗ

##### ΘΕΜΑ Γ

Γ1.

| Συνδυασμοί ποσοτήτων | Παραγόμενες ποσότητες αγαθού $X$ | Παραγόμενες ποσότητες αγαθού $\Psi$ | Κόστος ευκαιρίας του αγαθού $X$ (σε μονάδες του $\Psi$ ) | Κόστος ευκαιρίας του αγαθού $\Psi$ (σε μονάδες του $X$ ) |
|----------------------|----------------------------------|-------------------------------------|----------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------|
| A                    | 120                              | 0                                   |                                                          |                                                          |
|                      |                                  |                                     | 4                                                        | 0,25                                                     |
| B                    | 80                               | 160                                 |                                                          |                                                          |
|                      |                                  |                                     | 2                                                        | 0,5                                                      |
| Γ                    | 40                               | 240                                 |                                                          |                                                          |
|                      |                                  |                                     | 1                                                        | 1                                                        |
| Δ                    | 0                                | 280                                 |                                                          |                                                          |

Γ2. α) Για  $X=60$  βρισκόμαστε μεταξύ των συνδυασμών παραγωγής B και Γ.

Θεωρούμε ότι το  $K.E._{X(B-\Gamma)}=2$  παραμένει σταθερό.

| Συνδυασμοί ποσοτήτων | Παραγόμενες ποσότητες αγαθού $X$ | Παραγόμενες ποσότητες αγαθού $\Psi$ | Κόστος ευκαιρίας του αγαθού $X$ (σε μονάδες του $\Psi$ ) |
|----------------------|----------------------------------|-------------------------------------|----------------------------------------------------------|
| B                    | 80                               | 160                                 |                                                          |
| Z                    | 60                               | $\Psi_Z$                            | 2                                                        |
| Γ                    | 40                               | 240                                 |                                                          |

$$K.E._{X(B-Z)} = K.E._{X(B-I)} \Rightarrow \frac{\Delta\Psi}{\Delta X} (B - Z) = 2 \Rightarrow \Psi_Z = 200$$

Επομένως, ο συνδυασμός  $K(X=60, \Psi=180 < 200)$  είναι εφικτός, βρίσκεται αριστερά της Κ.Π.Δ. και δηλώνει ότι οι συντελεστές παραγωγής υποαπασχολούνται.

β) Για  $X=100$  βρισκόμαστε μεταξύ των συνδυασμών παραγωγής Α και Β. Θεωρούμε ότι το  $K.E._{X(A-B)}=4$  παραμένει σταθερό.

| Συνδυασμοί ποσοτήτων | Παραγόμενες ποσότητες αγαθού X | Παραγόμενες ποσότητες αγαθού Ψ | Κόστος ευκαιρίας του αγαθού X (σε μονάδες του Ψ) |
|----------------------|--------------------------------|--------------------------------|--------------------------------------------------|
| A                    | 120                            | 0                              |                                                  |
| E                    | 110                            | $\Psi_E$                       | 4                                                |
| B                    | 80                             | 160                            |                                                  |

$$K.E._{X(A-E)} = K.E._{X(A-B)} \Rightarrow \frac{\Delta\Psi}{\Delta X} (A - E) = 4 \Rightarrow \Psi_E = 40$$

Επομένως, ο συνδυασμός  $\Lambda(X=110, \Psi=50 > 40)$  είναι ανέφικτος, βρίσκεται δεξιά της Κ.Π.Δ. και δεν μπορεί να παραχθεί.

γ) Για  $X=15$  βρισκόμαστε μεταξύ των συνδυασμών παραγωγής Γ και Δ. Θεωρώ ότι το  $K.E._{X(\Gamma-\Delta)}=1$  παραμένει σταθερό.

| Συνδυασμοί ποσοτήτων | Παραγόμενες ποσότητες αγαθού X | Παραγόμενες ποσότητες αγαθού Ψ | Κόστος ευκαιρίας του αγαθού X (σε μονάδες του Ψ) |
|----------------------|--------------------------------|--------------------------------|--------------------------------------------------|
| Γ                    | 40                             | 240                            |                                                  |
| I                    | 15                             | $\Psi_I$                       | 1                                                |
| Δ                    | 0                              | 280                            |                                                  |

$$K.E._{X(\Gamma-I)} = K.E._{X(\Gamma-\Delta)} \Rightarrow \frac{\Delta\Psi}{\Delta X} (\Gamma - I) = 1 \Rightarrow \Psi_I = 265$$

Επομένως, ο συνδυασμός  $M(X=15, \Psi=265)$  είναι μέγιστος εφικτός (άριστος), βρίσκεται πάνω στην Κ.Π.Δ. και δηλώνει ότι όλοι οι συντελεστές παραγωγής απασχολούνται πλήρως και αποδοτικά.

Γ3. Για  $X=100$  βρισκόμαστε μεταξύ των συνδυασμών παραγωγής Α και Β. Το  $K.E._{X(A-B)}=4$  παραμένει σταθερό.

| Συνδυασμοί ποσοτήτων | Παραγόμενες ποσότητες αγαθού X | Παραγόμενες ποσότητες αγαθού Ψ | Κόστος ευκαιρίας του αγαθού X (σε μονάδες του Ψ) |
|----------------------|--------------------------------|--------------------------------|--------------------------------------------------|
| A                    | 120                            | 0                              |                                                  |
| H                    | 100                            | $\Psi_H$                       | 4                                                |
| B                    | 80                             | 160                            |                                                  |

$$K.E._{X(A-H)} = K.E._{X(A-B)} \Rightarrow \frac{\Delta\Psi}{\Delta X} (A - H) = 4 \Rightarrow \Psi_H = 80$$

Επομένως, για να παραχθούν οι πρώτες 100 μονάδες του αγαθού X, πρέπει να θυσιάστούν  $\Delta\Psi=280-80=200$  μονάδες του αγαθού Ψ.

Γ4. Από το συνδυασμό παραγωγής Β του πίνακα παραγωγικών δυνατοτήτων παρατηρούμε ότι για  $\Psi_B=160$  η μέγιστη δυνατή ποσότητα του αγαθού X που μπορεί να παράγει η οικονομία είναι ίση με 80 μονάδες. Επομένως, ο συνδυασμός  $(X=50 < 80, \Psi=160)$  είναι εφικτός, βρίσκεται αριστερά της Κ.Π.Δ. και δηλώνει ότι οι συντελεστές παραγωγής υποαπασχολούνται. Άρα η οικονομία δεν αξιοποιεί πλήρως και αποδοτικά όλους τους διαθέσιμους συντελεστές παραγωγής. Δηλαδή, στην οικονομία έχουμε ανενεργούς παραγωγικούς συντελεστές (π.χ. ακαλλιέργητες εκτάσεις γης, ανεργία, υποαπασχολούμενο κεφαλαιουχικό εξοπλισμό).

ΟΜΑΔΑ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΘΕΜΑ Δ

Δ1.

| Συνδυασμοί | Τιμή | Ζητούμενη ποσότητα | Προσφερόμενη ποσότητα | Εισόδημα |
|------------|------|--------------------|-----------------------|----------|
| E          | 60   | 200                | 200                   | 40.000   |
| E'         | 80   | 240                | 240                   | 44.000   |

Η συνάρτηση προσφοράς είναι γραμμική, δηλαδή είναι της μορφής  $Q_S = \gamma + \delta \cdot P$ .

$$\frac{Q_S - Q_1}{P - P_1} = \frac{Q_2 - Q_1}{P_2 - P_1} \Rightarrow \frac{Q_S - 200}{P - 60} = \frac{240 - 200}{80 - 60} \Rightarrow \frac{Q_S - 200}{P - 60} = 2 \Rightarrow Q_S = 80 + 2 \cdot P$$

Δ2.

| Συνδυασμοί | Τιμή | Ζητούμενη ποσότητα | Εισόδημα | Εισοδηματική ελαστικότητα |
|------------|------|--------------------|----------|---------------------------|
| E          | 60   | 200                | 40.000   | 3                         |
| A          | 60   | $Q_A$              | 44.000   |                           |

Για να βρούμε την ζητούμενη ποσότητα που αντιστοιχεί σε τιμή 60 και εισόδημα 44.000, θα πρέπει πρώτα να χρησιμοποιήσουμε τον τύπο της εισοδηματικής ελαστικότητας:

$$E_{\Psi_{E \rightarrow A}} = \frac{\Delta Q}{\Delta \Psi} \cdot \frac{\Psi_{\text{αρχικό}}}{Q_{\text{αρχικό}}} \Rightarrow 3 = \frac{Q_A - 200}{44.000 - 40.000} \Rightarrow Q_A = 260 \text{ κιλά}.$$

Η συνάρτηση ζήτησης που αντιστοιχεί σε εισόδημα  $\Psi=44.000$  περνά από τα σημεία:

| Συνδυασμοί | Τιμή | Ζητούμενη ποσότητα |
|------------|------|--------------------|
| E'         | 80   | 240                |
| A          | 60   | 260                |

$$\frac{Q_D - Q_1}{P - P_1} = \frac{Q_2 - Q_1}{P_2 - P_1} \Rightarrow \frac{Q_D - 240}{P - 80} = \frac{260 - 240}{60 - 80} \Rightarrow Q_D = 320 - P$$

$$\Delta 3. E_S = \frac{\Delta Q}{\Delta P} \cdot \frac{P_{\text{αρχικό}}}{Q_{\text{αρχικό}}} = \frac{240 - 200}{80 - 60} \cdot \frac{60}{200} = 0,6$$

Είναι  $E_{S_{E \rightarrow E'}} = 0,6 < 1 \Rightarrow \frac{\Delta Q}{Q} < \frac{\Delta P}{P}$  άρα η προσφορά του αγαθού είναι ανελαστική.

$$\Delta 4. \text{Πλεόνασμα} = Q_S - Q_D \Rightarrow 60 = 80 + 2P - (320 - P) \Rightarrow 60 = 80 - 320 + 3P \Rightarrow P = 100 \text{ €}.$$

Επομένως, το πλεόνασμα των 60 κιλών δημιουργείται στην τιμή  $P=100$  €.